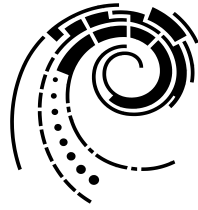

Nieuwegein

Ruimtelijk Domein

Economische Visie Nieuwegein

Samenwerken vanuit verbinding

Raadsnummer 2017-335

Datum Raadsvergadering 23 november 2017

Auteur Gemeente Nieuwegein

Versie Gepubliceerd op 8 december 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Visie	6
1.1 Het waarom van de Economische Visie Nieuwegein	6
1.2 Samenhang met vastgesteld beleid	6
1.3 De visie van de gemeente Nieuwegein	8
1.4 Betrokkenheid van de stad: vier thema 's	9
2. Economische agenda 2017-2022	11
2.1 Het waarom van een economische agenda	11
2.2 Acties vanuit het thema "de werknemer centraal"	11
2.3 Acties vanuit het thema "regionaal is het nieuwe lokaal"	15
2.4 Acties vanuit het thema "profileren"	17
2.5 Acties vanuit het thema "innoveren"	19
Bijlage 1 Doorlopen proces met stad en gemeenteraad	21
Bijlage 2 Raadsbesluit (2017-335)	23
Bijlage 3 Deelnemers Economische Kopgroep Nieuwegein	24
Bijlage 4 Toelichting op de thema's	26

Inleiding

Vanaf dit voorjaar hebben wij samen met de stad gewerkt aan de Economische Visie Nieuwegein. Het eindresultaat van dit traject treft u hierbij aan. Het is het resultaat van interactieve gesprekken met de stad, verdiepend onderzoek en de uitwerking van de thema's die tussentijds door de raad zijn vastgelegd.

Economisch doet Nieuwegein het goed. We zijn na Utrecht en Amersfoort nog steeds de grootste banenmotor. De afgelopen jaren is er weer groei te zien in de werkgelegenheid. De uitgifte van kavels op bedrijvenpark het Klooster gaat gestaag door. In een recent Elsevier onderzoek¹ naar de economische prestaties van gemeenten en regio's staat Nieuwegein op nr. 4, direct achter Amsterdam.

Nieuwegein heeft het profiel van een mbo stad, met drie accenten: logistiek, technische dienstverlening en gezondheid. Daar willen we in blijven investeren. Omdat Nieuwegein een krachtige ROC in haar stad heeft, liggen er kansen om onderwijs en praktijk goed op elkaar aan te laten sluiten. Wij willen investeren in versterking van deze samenwerking.

Onze gesprekken met de stad laten zien dat er veel verschillende gedachten bestaan over hoe een goede Economische Visie er uit moet zien en welke rol de gemeente daarin neemt. Deze visie sluit aan bij de wens van ondernemers en werkgevers² om als gemeente vooral niet op inhoud te willen sturen maar op verbinding en de relatie.

Deze Economische Visie staat niet op zichzelf. Bij de totstandkoming zijn de doelstellingen en uitgangspunten van de Toekomstvisie, Ruimtelijk Economische Koers Citymarketing en Omgevingswet betrokken. Waar deze Economische Visie niet over gaat is detailhandel. Hiervoor is de Winkelvisie Nieuwegein (2016-509) opgesteld na een specifiek hierop gericht participatieproces.

Nog een woord van dank aan iedereen die het afgelopen jaar heeft meegewerkt bij de werksessies, de bedrijfsbezoeken en alle andere contactmomenten. Met name de ruim vijftig leden van de economische kopgroep Nieuwegein die in de werksessies waardevolle bijdragen hebben geleverd en input hebben geleverd op deze Economische Visie. Zij hebben voor de zomervakantie een sneak preview ontvangen van deze visie. Hun constructieve opmerkingen zijn ook verwerkt.

De internetsite www.ikbennieuwegein.nl/economischevisie is een waardevolle hulp gebleken. Iedereen kon via deze site bijhouden in welke fase het project zich bevond. Alle stukken en overige achtergrondinformatie zijn hier blijvend te vinden.

---

¹ Elsevier, 24 juni 2017, onderzoek *Toplocaties 2016*.

² In deze visie wordt voor de leesbaarheid steeds gesproken over ondernemers en werkgevers. Hiermee wordt het samenstel bedoeld van bedrijven, kennis- & onderwijsinstellingen, sociaal-maatschappelijke organisaties en enkele wijkplatforms.

1 Visie

1.1 Het waarom van de Economische Visie Nieuwegein

Nieuwegein is economisch sterk. Er is sprake van veel werkgelegenheid in diverse sectoren. De afgelopen jaren gaven weer een werkgelegenheidsgroei te zien. Maar de economische omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij en onze ondernemers alert blijven. Zodat we tijdig op veranderingen kunnen anticiperen. Wij willen de werkgelegenheid in onze stad behouden en nieuwe bedrijven aantrekken. Daarmee blijft ons doel onveranderd.

Doel: werkgelegenheid behouden en nieuwe werkgelegenheid aantrekken.

Dit is geen statisch doel. Sommige bedrijven zijn nu eenmaal niet altijd te behouden. Maar het is wel belangrijk dat die lege plekken weer snel worden ingevuld met andere bedrijven. Wanneer bedrijvenpark Het Klooster is uitgegeven is het werk niet af. Bedrijventerreinen verouderen. De kwaliteit moet op orde blijven. Bereikbaarheid moet worden gegarandeerd. Niet alleen per auto, maar ook met fiets en OV.

Deze beleidsnota geeft aan hoe de gemeente Nieuwegein vanuit een overkoepelende visie denkt bedrijven en bijbehorende werkgelegenheid te behouden en nieuwe werkgelegenheid aan te trekken. Deze visie heeft een pragmatische insteek. Daar vroegen de ondernemers en werkgevers om. In hoofdstuk 2 is de Economische agenda 2017-2022 opgenomen. Met daarin opgenomen concrete projecten en maatregelen.

1.2 Samenhang met vastgesteld beleid

De Economische Visie staat niet op zichzelf. Vier vastgestelde beleidsdocumenten hebben mee richting gegeven aan de Economische visie.

(Toekomstvisie)

Twee van de vier pijlers uit de Toekomstvisie Nieuwegein zijn van toepassing.

1. *Verbonden met de stad, verbonden met elkaar.* "Het gaat hier om Nieuwegein als een stad waar je je thuis voelt en men elkaar makkelijker kan leren kennen. Samen zorgen we voor verbondenheid. De gemeente blijft zorgen voor goede infrastructuur, veiligheid."
2. *Een bedrijvige stad in een bedrijvige regio.* "Nieuwegein weet door haar eigen woonklimaat, beroepsbevolking en bedrijvigheid een onderscheidende, aanvullende en versterkende rol te vervullen. "De stad ligt centraal, de bereikbaarheid is uitstekend."

(U10-Ruimtelijk Economische Koers)

De *Ruimtelijk-Economische koers U10 (2017-199)* kiest er voor om een ontmoetingsplaats voor Healthy Urban Living te zijn. De gemeenteraad heeft op 22 juni 2017 de koers vastgesteld. Belangrijk in deze koers is het uitgangspunt dat gemeenten in de regio's complementariteit en samenwerking nastreven.

(Citymarketing)

Het strategiedocument citymarketing (2017-183) is op 22 juni 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. De focus van citymarketing ligt op het versterken van het positieve gevoel bij huidige bewoners en ondernemers. Door de betrokkenheid en tevredenheid onder huidige bewoners en ondernemers te versterken, worden de verbondenheid met elkaar vergroot. Dit zorgt voor een positievere uitstraling naar buiten.

Om de doelstellingen te realiseren wordt gestart met het handen en voeten geven aan de thema's verbinden, zichtbaarheid vergroten en gastvrijheid bieden.

- *Verbinden* door samen te werken en krachten bundelen.
- *Zichtbaar maken* door de parels van de Nieuwegein beter te ontsluiten.
- *Gastvrijheid bieden* door oprechte aandacht te geven waardoor meer betrokkenheid van inwoners en ondernemers ontstaat.

Deze Economische Visie draagt concreet bij aan de invulling van deze drie thema's.

(Omgevingswet)

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Daarom komt er een nieuwe wet: de omgevingswet. Deze wet moet ervoor zorgen dat gemeenten op een flexibele manier oplossingen kunnen vinden voor maatschappelijke opgaven. De omgevingswet vervangt bestaande wetten waaronder de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht de Crisis- en herstelwet en de Waterwet en zorgt voor een integrale en gebiedsgerichte benadering. De leefomgeving staat centraal. Een kernpunt van het wetsvoorstel is het vroegtijdig samenwerken met de omgeving: inwoners, ondernemers en belangenorganisaties. De Omgevingswet beoogt een verschuiving in hoe gemeenten met initiatieven om gaan, veel meer vanuit wat de initiatiefnemer nodig heeft, transparanter en sneller. Daar tegenover staat dat de initiatiefnemer meer verantwoordelijkheid krijgt om een gezonde leefomgeving te realiseren en voor zijn/haar initiatief ook draagvlak behoefte aan te tonen.

Een ander kernpunt is dat afwegingen zoveel mogelijk op decentraal niveau gemaakt worden. De komende periode tot de invoering van de Omgevingswet wordt deze gemeentelijke afwegingsvrijheid nog uitgewerkt door de gemeente.

Deze Economische Visie pleit voor een ondernemersvriendelijke uitwerking van de Omgevingswet.

1.3 De visie van de gemeente Nieuwegein

Als gemeentebestuur maken wij ons sterk voor een stad waar het prettig wonen en werken is. Wij willen meer banen, meer welvaart en welzijn voor de Nieuwegeiners. Economische groei is daarbij belangrijk. Een sterke economie is één van de belangrijkste voorwaarden om te kunnen blijven bouwen aan een sociale stad. Het hebben van een baan in een veilige en prettige omgeving draagt in belangrijke mate bij aan het welzijn van mensen. Werk zorgt voor financiële zekerheid, leidt tot sociale contacten en versterkt de eigenwaarde van inwoners. Ondernemers en werkgevers zijn belangrijk voor onze stad. Zij bieden werkgelegenheid en zijn een bron van innovaties en creatieve ideeën. Veel ondernemers en werkgevers vervullen een verbindende rol in onze samenleving. Daarom spant het college zich in voor de Nieuwegeinse economie.

De overheid kan de economie niet regisseren, maar we kunnen wél de best mogelijke voorwaarden scheppen voor de groei van werkgelegenheid en welvaart. Werk creëren kunnen we als gemeente niet. Want banen worden direct of indirect gecreëerd door bedrijven, kennis- & onderwijsinstellingen en sociaal-maatschappelijke organisaties. Daarom hebben wij elkaar hard nodig en moeten we elkaar nog beter weten te vinden. Wij denken hier als gemeente een sterke bijdrage aan te kunnen leveren door in te zetten op onze rol als verbinder én facilitator. In onze gesprekken met de stad is dit ook veelvuldig naar boven gekomen als wens van de ondernemers en werkgevers.

Daarnaast is de taak van de gemeente om de basis van een goed ondernemersklimaat op orde te houden. Met andere woorden: goede bereikbaarheid, veiligheid en optimale persoonlijke dienstverlening. Dit leidt tot de volgende visie op onze economie.

De gemeente Nieuwegein streeft naar een gezonde lokale en regionale economie waar iedereen aan kan meedoen. Een economie die goed is voor ondernemers, werkgevers én werknemers. Werken aan verbinding en vertrouwen staan daarbij centraal. De gemeente wil deze rol actief op zich nemen door te investeren in haar relaties. Wij willen onze relaties versterken en nog beter weten wat er onder hen leeft en speelt zodat we tijdig kunnen schakelen.

Wij brengen ondernemers en werkgevers met elkaar in verbinding zodat kansen in beeld worden gebracht en er nieuwe initiatieven, innovaties en partnerschappen ontstaan.

Wij hechten waarde aan onderzoeken om op bepaalde thema's meer verdieping en inzichten te krijgen gebaseerd op feiten en cijfers. Waardoor effectiever beleid wordt ontwikkeld.

Tegelijkertijd zorgt de gemeente ervoor dat het ondernemersklimaat zich blijvend kan verbeteren en wij dragen dit ook actief naar buiten uit waardoor ondernemers verleid worden om in Nieuwegein te blijven of zich te vestigen. Wij zijn trots op onze centrale ligging, bereikbaarheid en ondernemers en werkgevers. Ze zijn onze ambassadeurs.

Wij werken vanuit de leidende principes van een "ja, mits houding" en het feit dat ondernemers recht hebben op snelle en duidelijke besluitvorming. Onduidelijkheid remt het innovatie- en investeringsvermogen en daarmee de werkgelegenheid.

Bij deze visie behoort ook een ambitie. Een ambitie die specifiek en meetbaar kan worden gemaakt door ondernemers en werkgevers periodiek een oordeel over het gemeentelijk ondernemersklimaat te vragen. Op dit moment krijgt de gemeente Nieuwegein het rapportcijfer 6,9.

Ambitie: Vanaf 2020 geven ondernemers en werkgevers het gemeentelijk ondernemersklimaat een klanttevredenheidscijfer van 7,5. Daarmee behoren wij tot de koplopers van Nederland. Hiermee leggen wij de lat hoog.

Wij willen de huidige werkgelegenheid behouden en zo mogelijk verhogen. Dit is jaarlijks te peilen via het provinciaal arbeidsplaatsenregister zowel door de hoeveelheid arbeidsplaatsen als het aantal bedrijfsvestigingen in beeld te brengen.

1.4 Betrokkenheid van de stad: vier thema's

De economische visie is samen met de stad tot stand gekomen. Ondernemers, zorginstellingen, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, wijkplatforms en kennis- en onderwijsinstellingen zijn nauw betrokken bij het proces³. Deze economische kopgroep Nieuwegein⁴ is betrokken door interactieve werksessies, een plenaire bijeenkomst, bilaterale gesprekken op locatie en de genoemde website www.ikbennieuwegein.nl/economischevisie.

De gemeenteraad en de raadscommissie SAM zijn vanaf het begin van het proces betrokken. Bij de start in februari van dit jaar is de gemeenteraad geïnformeerd over de procesaanpak door bespreking van de startnotitie Economische Visie⁵. Vervolgens is de gemeenteraad in juni van dit jaar op de hoogte gesteld van de resultaten van de werksessies met de stad. En is er een voorstel voor de daaruit voortvloeiende thema's voorgelegd. Dit heeft op 22 juni 2017 geleid tot een raadsbesluit (2017-191) over vier thema's⁶. Waarbij door de gemeenteraad ook expliciet aandacht is gevraagd voor talentontwikkeling ter bevordering van de aansluiting op de arbeidsmarkt in de verdere uitwerking van de economische visie.

Met deze vier thema's als basis is het proces verder gegaan door middel van bilaterale gesprekken. Een concept versie van de visie is ook tussentijds voorgelegd aan de Economische Kopgroep Nieuwegein. Dit heeft geleid tot een Economische agenda zoals omschreven in het volgende hoofdstuk van deze Economische Visie.

Thema 1 De werknemer centraal Een belangrijk thema in een regio waarin goed opgeleid en gemotiveerd personeel schaars aan het worden is. Een thema met aandacht voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt. Het is ook het thema waarin talentontwikkeling een plaats heeft. De uitdaging is te zoeken naar een situatie waarin meerdere partijen hun verantwoordelijkheid nemen.

---

³ Bijlage 1 geeft een uitvoerige toelichting op het doorlopen proces.

⁴ In bijlage 3 zijn de deelnemers aan de Economische Kopgroep Nieuwegein omschreven.

⁵ Startnotitie Economische Visie (2017-028)

⁶ In bijlage 4 staan de vastgestelde thema's nog eens uiteen gezet.

Thema 2 Regionaal is het nieuwe lokaal Dit thema accepteert een dagelijkse leefomgeving waarin werken, wonen, recreëren, leren en zorg op regionaal niveau plaatsvindt. Complementaire gemeenten geven de grootste agglomeratievoordelen.

Thema 3 Profileren Profileren is positioneren. Profileren gaat over trots zijn op economisch Nieuwegein en onze ambassadeurs: de ondernemers en werkgevers.

Thema 4 Innoveren Innoveren is snel aanpassen aan verandering. Daarbij hoort een levenslang leren, geen onnodige regelgeving en een goed ondernemersklimaat.

2 Economische agenda 2017-2022

2.1 Het waarom van een economische agenda

De gesprekken met de stad hebben laten zien dat onze ondernemers en werkgevers de "hands on" mentaliteit als een sterk punt van onze stad zien. Met andere woorden: op de praktijk gericht, met een duidelijk doel en gericht op doen. Een manier van werken die ook in het traject van Citymarketing prominent naar voren is gekomen. Vanuit dit gedachtegoed is de Economische Agenda opgesteld. Hier hebben diverse leden van de Economische Kopgroep een bijdrage aan geleverd.

2.2 Acties vanuit het thema "de werknemer centraal"

(matchmaking: werken in de logistiek)

Nieuwegein ontwikkelt zich steeds meer tot een logistieke hotspot. Op bedrijvenpark Het Klooster en de Liesbosch⁷ zitten diverse grote logistieke dienstverleners. En er komen er nog meer. Diverse ondernemers en intermediairs hebben recentelijk bij ons aangegeven dat het moeilijk is om (snel) aan voldoende logistieke medewerkers te komen. Zij hebben aan de gemeente gevraagd of wij een bijeenkomst kunnen organiseren om met alle relevante partijen met slimme en onorthodoxe oplossingen te komen voor het tekort aan logistieke arbeidskrachten. We streven daarbij naar een match tussen de regionale arbeidsmarkt en de regionale behoefte aan arbeidskrachten. Daarbij willen we ook het onderwijs in Nieuwegein betrekken om de aansluiting tussen onderwijs en werk te versterken. Wij pakken deze handschoen op. Het biedt kansen voor klanten van de WIL, UWV, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en wellicht statushouders om werkervaring op te doen. Het is ook een mogelijkheid om Nieuwegein als logistieke hotspot verder op de kaart te zetten.

Het biedt ook kansen voor de ROC's. Een eerste verkenning met een lid van de Raad van Bestuur van het ROC Midden Nederland laat zien dat er wellicht mogelijkheden zijn om het onderwijs fysiek naar de logistiek toe te brengen. Dus scholing op het bedrijventerrein en deels werken op het bedrijventerrein. Een vorm van co-creatie die uniek zou zijn in ons land. Daarvoor hebben we wel de hulp van de logistieke dienstverleners nodig. In de Toekomstvisie is niet voor niets *Verbonden met de stad, verbonden met elkaar* een belangrijke pijler.

Tenslotte sluit dit initiatief ook naadloos aan bij de human capital agenda van Economic Board Utrecht waarin onderwijs, overheid en bedrijfsleven (de triple helix-gedachte) samenwerken aan projecten waar ook een concrete behoefte aan is.

---

⁷ Uit oogpunt van leesbaarheid: daar waar gesproken wordt over Liesbosch wordt het aaneengesloten gebied Laagraven/Liesbosch bedoeld.

ACTIE: Dit najaar organiseren wij een matchmakingsbijeenkomst: “werken in de logistiek”. Met als doel het ontwikkelen van ideeën en maatregelen om meer arbeidskrachten te laten kiezen voor het werken in de logistiek in onze stad. De uitvoering van die maatregelen wordt een co-productie van ondernemers en werkgevers, kennisinstellingen en overheid. Deze maatregelen worden vervolgens op korte en middellange termijn geëffectueerd.

(onderzoek naar de Nieuwegeinse ZZP'er)

Nieuwegein kent veel ZZP'ers. Het worden er steeds meer. Er is een Stichting BiZZp in onze stad. Zij zijn een platform waar actieve zelfstandige professionals en ondernemers zonder personeel elkaar helpen om kwaliteiten en vaardigheden op het gebied van ondernemers te verbeteren. Bij Thuisadministratie (dienst van MOvector om mensen te ondersteunen in hun administratie met vrijwilligers) valt op dat steeds meer ZZP'ers aankloppen voor ondersteuning bij hun administratie. We willen dan ook naast het aanboren van warme contacten door middel van systematisch onderzoek meer van ze weten.

ACTIE: In 2018 voeren wij een uitvoerig kwantitatief en kwalitatief onderzoek uit naar de specifieke kenmerken van onze Nieuwegeinse ZZP'ers. Met de opbrengsten kunnen we kijken of er nog specifieke maatregelen genomen moeten worden om de positie van de ZZP'ers in onze stad te versterken. Dit kan op middellange termijn leiden tot beleid dat beter aansluit op deze doelgroep.

(verbeteren aansluiting opleidingen-arbeidsmarkt)

Het UWV heeft onlangs een overzicht uitgebracht van “krapteberoepen”. Beroepen die een (zeer) goede kans op werk bieden omdat er weinig geschikte kandidaten zijn voor bepaalde vacatures. Vaak gaat het om beroepen waarvoor een specifieke opleiding is vereist; niet iedereen is dus zomaar geschikt of geschikt te maken voor deze beroepen. Nieuwegein kent relatief meer middelbaar opgeleide werknemers/inwoners. Kraptesegmenten op MBO-niveau zijn techniek/industrie/bouw. De komende jaren komen de tekorten hier verder onder druk te staan door de aantrekkende economie, vergrijzing waardoor veel vakmensen met pensioen gaan en te weinig instroom door jongeren omdat het beeld en imago niet positief zijn. Maar ook de zorg zal na alle reorganisaties weer behoefte hebben aan nieuw personeel. En tenslotte de sector transport en logistiek waar ondanks de toenemende technologie nog steeds ervaren chauffeurs –vooral voor gespecialiseerd vervoer- gezocht worden. De aantrekkende economie en het feit dat vervoer 24/7 plaatsvindt zijn een belangrijke oorzaak.

Over een trend als robotisering is nog onduidelijkheid. Er zijn deskundigen die zeggen dat dit banen gaat kosten voor middelbaar geschoolden. Anderen wijzen er op dat het banen creëert in de creatieve en technische sectoren.

Voor wat betreft talentontwikkeling: de opleiding geschiedt door de scholen. Vooral de ROC's spelen een belangrijke rol. ROC Midden Nederland maakt een beweging naar meer vraag gestuurd onderwijs, permanente verbetering van onderwijs, werknemersvaardigheden, talentontwikkeling en projectmatige innovatie samen met ondernemers. Dit vraagt van bedrijven uit onze stad dat zij inzet plegen op deze samenwerking en hun wensen en ervaringen nog beter expliciteren.

De overheid zet ook middelen in om het *Leven Lang Leren* te promoten. Vanaf het studiejaar 2017-2018 kan iedereen tot 55 jaar tegen gunstige voorwaarden geld lenen bij de overheid voor studiekosten in het hoger onderwijs. Niet alleen voltijd maar ook deeltijd. Op deze wijze kan verdere talentontwikkeling tot ontplooiing komen.

In onze gesprekken met de stad is gebleken dat ondernemers en werkgevers vinden dat de opleidingen niet altijd (tijdig) aansluiten bij de vraag. Anderzijds spelen ondernemers een rol door het aanbieden van voldoende stages, leerwerkplekken e.d.. Het ROC geeft aan dat zij altijd bereid zijn tot meedenken en een actieve aanpak. Maar zomaar opleidingen starten is geen structurele oplossing.

De WIL heeft op haar beurt weer inzage in de klanten die wellicht om te scholen zijn. Vanuit "Meedoen naar vermogen" wordt geprobeerd om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt werknemersvaardigheden op te laten doen. Maar ook op de middelbare scholen kunnen decanen een belangrijke rol vervullen door goede voorlichting te geven over de krapteberoepen. Bedrijven kunnen daarbij decanen weer van goede voorlichting en informatie voorzien.

ACTIE: Wij blijven de komende jaren in samenwerking met scholen en bedrijven de "week van het ambacht" organiseren om hiermee de goede arbeidsmarktperspectieven van de maakberoepen onder de aandacht te brengen. Dit moet er toe leiden dat:

- Er blijvende aandacht is voor de "maakberoepen".
- Alle partijen hierin blijvend samenwerken. Bijvoorbeeld door maatschappelijke stages te organiseren waardoor leerlingen kunnen kijken of het maakberoep een mooi beroep voor hen is.
- Opleidingen worden aangepast aan de (toekomstige)behoeften.

ACTIE: Wij organiseren een jaarlijkse conferentie waarbij opleiders/scholen, ondernemers en werkgevers en de WIL onderling relevante informatie met elkaar delen en in gesprek gaan over actuele en toekomstige ontwikkelingen daar waar het gaat om de vraag en het aanbod van werk en noodzakelijke opleidingen. Op deze wijze kunnen wij tijdig nieuwe trends signaleren en hier proactief op inspringen.

(stimuleren ondernemerschap: de zomerondernemer)

Dit project helpt jongeren tussen de 15 en 22 jaar om vrijblijvend kennis te laten maken met het ondernemerschap. Tijdens het project start de jongere een eigen bedrijf onder professionele begeleiding. Alleen een idee is noodzakelijk. De jongere is zes weken bezig, krijgt een driedaagse training, een terugkommiddag bij lokale ondernemers en een afsluitende presentatie.

ACTIE: Wij ondersteunen het project de zomerondernemer voor de komende 3 jaar. De organisatie is in handen van de Stichting The New Entrepreneur. Wij zoeken enthousiaste Nieuwegeinse ondernemers om dit initiatief te ondersteunen door als lokale coach op te treden voor onze jonge (toekomstige) Nieuwegeinse ondernemers.

(sociaal en duurzaam ondernemerschap)

Zoals de toekomstvisie al stelt: "verbonden met de stad, verbonden met elkaar". Onze lokale economie is voor iedereen en van iedereen. Met andere woorden: iedereen moet mee kunnen doen. Ook zij die een extra duwtje nodig hebben of door persoonlijke omstandigheden een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Daarvoor is sociaal ondernemerschap nodig. "De primaire missie van deze ondernemers is om maatschappelijke meerwaarde te creëren. Zij willen bijdragen aan de oplossing voor een maatschappelijk probleem. Door zich bijvoorbeeld in te zetten voor duurzame arbeidsre-integratie, een beter milieu of lagere zorgkosten. Net als bij elk ander bedrijf speelt ook 'profit' mee, en dus een businesscase en verdienmodel. Want winst maken is noodzakelijk om continuïteit en groei te verwezenlijken. Dit is echter geen hoofddoel, maar een middel om 'people' en 'planet' centraal te stellen." Zo stelt Joost Klarenbeek in een interview in Binnenlands Bestuur.

Klarenbeek geeft ook aan dat bij veel gemeenten er onvoldoende beeld bestaat welke sociale ondernemers er actief zijn. En dat door onderlinge activiteiten te organiseren gericht op elkaar leren kennen er meer inzicht wordt gekweekt. Dit kan vervolgens de markt voor sociaal ondernemerschap vergroten. Nieuwegein heeft sinds 2010 met "Samen voor Nieuwegein" bij uitstek al een organisatie die zich richt op het verbinden van bedrijven met sociaal-maatschappelijke organisaties. De jaarlijkse beursvloer levert elk jaar veel succesvolle matches op.

We willen meer kansen creëren voor inwoners om te participeren naar vermogen. Dit staat beschreven in het Nieuwegeinse programma "Meedoen naar Vermogen", onderdeel van de transformatieagenda sociaal domein. We streven daarbij naar betaald werk. Als dat echter nu niet lukt dan stimuleren we dat mensen meedoen in participatieplekken of vrijwilligerswerk. We stimuleren daardoor dat inwoners actief zijn, zich ontwikkelen en contacten opdoen die de kans op betaald werk vergroten. Nu de arbeidsmarkt aantrekt is het voor goed opgeleide mensen met recente werkervaring steeds makkelijker om werk te vinden. Dat geldt echter niet voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of met een beperking. De opgave van het college voor de komende jaren is dat ook zij meer gaan participeren. Om te leren "wat werkt" voeren we pilots en projecten uit. Dat doen we zowel lokaal (agenda Meedoen naar Vermogen) als regionaal (Lekstroom Werkt). Daarom is het belangrijk dat ondernemers in gelegenheid worden gesteld om verder te kunnen doorgroeien of zich te vestigen in onze stad. Waardoor er meer binding met de stad en werkgelegenheid ontstaat.

Vanuit de gemeente zijn we onlangs gestart om een impuls te geven aan sociaal return on investment door het aanstellen van een ambtelijk coördinator social return. Hiermee willen wij bereiken dat meer bedrijven een sociale tegenprestatie leveren voor de gunning die zij van de gemeente krijgen. Daarnaast willen wij voor sociaal ondernemers de kans vergroten om opdrachten te verkrijgen. Gewenst effect is dat we meer werk creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, initiatieven stimuleren die de deelname van inwoners aan de samenleving bevorderen en rondom social return het netwerk versterken van bedrijven, gemeente en WIL.

Onlangs is ook het "participatieteam" opgestart. Zij zijn een motor voor een nieuwe lokale aanpak van de ondersteuning van onze inwoners bij het vinden van betaald en onbetaald werk. De opgave van het participatieteam is om gedurende een jaar 10 inwoners van Nieuwegein naar betaald en onbetaald werk te begeleiden. Deze 10 inwoners hebben een beperking of complexe problematiek en ze zijn 'vastgelopen' in de huidige systemen. In welke regeling of doelgroep de inwoner valt, is niet het startpunt. We doen wat nodig is. We gaan uit van talenten en mogelijkheden van de inwoner en het leveren van maatwerk. Het team bestaat uit doeners uit verschillende organisaties: accountmanager WIL, jobcoach MOvector, coördinator begeleiding Pauw, trajectbegeleider Humanitas, WIL-generalist, accountmanager Economische Zaken, wijkcoördinator en programmaleider.

(geschikte woningen)

Diverse leden van de economische kopgroep Nieuwegein vragen aandacht voor passend woningaanbod voor directieleden en hoger opgeleiden. In de gemeentelijke Woonvisie is de behoefte aan woningen in het hogere segment onderkend. De vraag naar woningen komt de komende jaren met name van 55 plussers, starters en stijgers op de woningmarkt. Naast de vraag naar meer huurwoningen is er vooral behoefte aan koopwoningen in het duurdere segment. Als één van de maatregelen in de Woonvisie is dan ook opgenomen dat wanneer de locaties Blokhoeve en Rijnhuizen zich daar voor lenen we de realisering van duurdere koopwoningen en vrije sectorhuurwoningen willen stimuleren.

2.3 Acties vanuit het thema "regionaal is het nieuwe lokaal"

(kwaliteit bedrijventerreinen)

De kantorenlocaties krijgen we langzaam weer op orde. Door transformatie of door het aantrekken van nieuwe huurders. Vanuit een proactieve insteek is het daarom van groot belang dat we óók de kwaliteit van onze bedrijventerreinen op orde houden. Het gaat daarbij om bereikbaarheid met auto, fiets en OV. Maar ook de omgevingskwaliteit, beperken van leegstand en de veiligheid. Binnen de regio is er een groot aanbod aan bedrijventerreinen. In regionaal verband zijn er afspraken gemaakt over de (toekomstige) locaties en profielen. De Ruimtelijke Economische Koers van de U10 spreekt niet voor niets over het thema economische complementariteit. Voor onze stad zijn de bestaande bedrijventerreinen Liesbosch, Plettenburg en bedrijvenpark Het Klooster de terreinen die we willen handhaven en op niveau willen houden. Deze locaties passen ook in het streven om als regio een compleet en divers aanbod aan bedrijventerreinen met bijbehorende economische activiteiten aan te bieden.

De locatie Herenstraat-Kruyderlaan wordt getransformeerd naar een woningbouwlocatie waar ook werken mogelijk zal blijven. Maar niet als klassiek bedrijventerrein waar de zwaardere milieucategorieën hun activiteiten kunnen ontplooiën. Voor de locatie De Wiers Zuid wordt transformatie naar wonen-werken momenteel nog onderzocht.

ACTIE: wij willen de bedrijventerreinen Liesbosch, Plettenburg en Het Klooster up to date houden. Dat betekent goede bereikbaarheid per auto, fiets en OV. Een mooie uitstraling, weinig leegstand, duurzame investeringen bij verbouw en zo mogelijk parkmanagement zoals op Het Klooster al plaatsvindt. Maar ook kijken in hoeverre wellicht de bedrijventerreinen meer klimaatneutraal kunnen worden. We gaan in gesprek met de ondernemers op de betreffende bedrijventerreinen om een beeld te krijgen hoe zij de toekomst van hun terrein zien. Wij starten in 2018 met Plettenburg. De jaren daarna volgen het Klooster en Liesbosch.

Dit moet leiden tot een overzicht van sterke en zwakke punten op de diverse terreinen die we gezamenlijk (overheid en bedrijfsleven) in de jaren daarna kunnen oppakken. Daarbij staan wij nog steeds open voor initiatieven zoals een ondernemersfonds of bedrijfsinvesteringszone. Dit hoeft niet gemeente breed. Maar kan ook per bedrijventerrein of winkelcentrum. Deze initiatieven moeten dan wel vanuit breed vanuit het bedrijfsleven worden geïnitieerd. De gemeente kan hierbij organisatorisch ondersteunen.

(internationale acquisitie en handelsbevordering: regionaal samenwerken)

Nieuwegein maakt recentelijk deel uit van de taskforce internationale acquisitie en handelsbevordering. Hierin zit de Provincie Utrecht, de Economic Board, Utrecht Science park en een aantal grotere gemeenten. Door samen te werken proberen we meer rendement te halen uit de activiteiten op het gebied van handelsbevordering. In de zomer is het programma 2017 met een doorkijk naar 2018 gepresenteerd. Nieuwegein bedient niet alleen een regionale en landelijke markt. De afgelopen jaren zijn er diverse bedrijven gevestigd die direct of indirect in buitenlandse handen zijn. Het is dan ook een unieke kans om blijvend aan te haken bij bovengenoemde taskforce. Het doet ook recht aan het eerste thema van het uitvoeringsprogramma van de Ruimtelijk Economische Koers om de gezamenlijke marketing, lobby en acquisitie te intensiveren.

ACTIE: Wij nemen de komende 3 jaar actief deel aan de taskforce internationale acquisitie en handelsbevordering. Wij zetten concreet in op:

- Ontvangen van inkomende handelsmissies.
- Mee doen aan gezamenlijke bidbookprocedures voor grotere (internationale) klanten die een locatie in de regio zoeken.
- Gezamenlijke lobby als regio en daarvoor gezamenlijke marketingproducten ontwikkelen.
- Wij organiseren en nemen deel aan een Europese handelsmissie. Dit vereist ook deelname van Nieuwegeinse ondernemers en werkgevers. Het doel van een handelsmissie is immers om het Nieuwegeinse bedrijfsleven in contact te brengen met mogelijke buitenlandse klanten. Waarmee relaties voor korte en langere termijn worden opgebouwd. Het jaar 2018 zal gebruikt worden om Nieuwegeinse bedrijven te enthousiasmeren om deel te nemen. De afweging om definitief deel te nemen is afhankelijk van de locatie, de kosten en voldoende deelname vanuit het Nieuwegeinse bedrijfsleven.

2.4 Acties vanuit het thema "profileren"

Bij dit thema vindt nauwe afstemming plaats met de citymarketeer zodat de economische pijler goed valt onder de paraplu van de citymarketing van Nieuwegein als geheel. De citymarketeer kan zorgen voor een goede afstemming van de profileringsacties op de doelgroepen, meewerken aan de gewenste verbindingen en dit breed communiceren.

(Utrecht made)

Utrecht Made is een privaat initiatief voor de stad Utrecht. Ondernemers presenteren met trots typisch Utrechtse producten. Er is een website met een webshop. Maar Nieuwegein heeft ook veel lokale producten waar we trots op kunnen zijn. Denk aan jamproducent STREECK, het biermerk Zevenstar, bierbrouwerij Julius en Vocking worst. Vanuit een regionale gedachte gaan we in gesprek met de organisatie van *Utrecht Made* om als Nieuwegein hier op aan te haken en volwaardig mee te doen. Mocht dat niet lukken dan overwegen wij om een Nieuwegeinse tegenhanger te ontwikkelen: "Nieuwegein made".

ACTIE: wij promoten de Nieuwegeinse maakbedrijven. Hiermee brengen wij één van onze parels onder de aandacht.

(Samenwerken in de recreatiesector)

Diverse leden van de Economische Kopgroep Nieuwegein zien grote kansen voor de ondernemers in de vrije tijdssector. De stijgende welvaart, toenemende vergrijzing, maar ook het zoeken naar vermaak buitenshuis zijn hiervan de oorzaak. Voor onze stad ligt hier ook een kans om onze parels beter naar buiten uit te dragen. Het zichtbaar maken van deze parels is een belangrijke doelstelling van de algehele citymarketing van Nieuwegein. Het zou mooi zijn wanneer diverse Nieuwegeinse partijen in de vrije tijd sector gezamenlijk tot verbinding kunnen komen en samenwerken om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Deze initiatieven zijn goed voor hen maar ook voor de profilering van onze stad.

ACTIE: wij brengen onze ondernemers in de vrije tijdssector met elkaar in verbinding. Met als doel een concreet samenwerkingsproject te realiseren. Goed voor de ondernemers en goed om onze parels onder de aandacht te brengen.

(promotie- en acquisitieprogramma Ondernemend Nieuwegein)

Veel van onze promotie- en acquisitie vindt plaats binnen ons regionale netwerk. Maar er valt nog veel winst te behalen door ook meer landelijk de promotie en acquisitie van Ondernemend Nieuwegein verder uit te rollen. Vooral voor Het Klooster. Want diverse Brabantse en Betuwse steden zijn op dit moment in de logistiek onze concurrenten.

Nieuwegein heeft het profiel van een mbo stad, met drie accenten: logistiek, technische dienstverlening en gezondheid. Daar willen we in blijven investeren. Omdat Nieuwegein een krachtige ROC in haar stad heeft, liggen er kansen om onderwijs en praktijk goed op elkaar aan te laten sluiten. Wij willen investeren in versterking van deze samenwerking.

Daarvoor ontwikkelen we in 2018 een nieuw promotie- en acquisitieprogramma. Dit moet bijdragen aan twee elementen uit het strategiedocument Citymarketing: "zichtbaar maken" en "gastvrijheid bieden" voor in dit geval ondernemers.

ACTIE: In 2018 ontwikkelen we een nieuw promotie- en acquisitieprogramma voor "ondernemend Nieuwegein". Met daarin activiteiten die gericht zijn op het bekend maken van onze stad als een plek waar gewoonweg goed ondernemen mogelijk is. En ook een uitstekende bereikbaarheid. Maar ook aandacht voor "pro-actieve acquisitie" waarbij vanuit een goede analyse bedrijven en vastgoedintermediairs worden benaderd voordat zij überhaupt een eventuele zoekvraag hebben. Dit vergroot de kans om bij een concreet huisvestingsvraagstuk op de longlist te komen. We investeren proactief in ons netwerk. Het promotie- en acquisitieprogramma is feitelijk het werkprogramma voor de komende 3-5 jaar voor de gemeentelijke accountmanagers.

(accountmanagement voor ondernemers optimaliseren)

Bedrijven geven aan dat het vaak nog een zoektocht is wanneer zij contact zoeken met gemeenten. Tegelijkertijd willen wij vanuit de Toekomstvisie en Citymarketing gastvrij zijn en verbondenheid met elkaar nastreven. De gemeentelijke organisatie blijkt vaak georganiseerd te zijn vanuit vakdisciplines in plaats van uit een doelgroep benadering. Een oplossing is om de ondernemerscontacten verregaand te centraliseren door middel van accountmanagement.

Wij willen de functie van de gemeentelijke bedrijfscontactfunctionarissen volledig omzetten naar accountmanager bedrijven. De gemeentelijke accountmanagers bedrijven worden in alle gevallen het eerste aanspreekpunt voor ondernemers. Zij helpen de ondernemer daarbij door de processen en de organisatie. Ongeacht hun vraag. Wij werken daarbij vanuit de leidende principes van een "ja, mits houding" en het feit dat ondernemers recht hebben op snelle en duidelijke besluitvorming. Het is daarmee een mindset en niet alleen een aanpassing van een organisatiestructuur.

ACTIE: Wij richten de organisatie optimaal in voor dienstverlening aan het bedrijfsleven. Dit draagt bij aan het bieden van gastvrijheid richting ondernemers zoals genoemd in de doelstellingen van het strategiedocument citymarketing.

2.5 Acties vanuit het thema "innoveren"

(innovatiedag)

Regelgeving loopt vaak achter bij een innovatie. Daarmee kan het innovaties afremmen. De beperkingen vanuit gemeentelijke regelgeving kan op velerlei vlakken liggen. Denk aan Ruimtelijke Ordening of vergunningen. Zoals al eerder vermeld biedt de nieuwe omgevingswet straks kansen. Voorzover nu bekend wordt deze na 2020⁸ ingevoerd. Uit de gesprekken met de stad zijn de beperkingen vanuit regelgeving overigens niet prominent naar voren gekomen. Toch menen wij dat het goed zou zijn om dit onderwerp nog eens specifiek te verdiepen.

Ook "startups"⁹ dragen bij aan nieuwe ideeën en technologische ontwikkelingen. Samenwerken met startups houdt ons allen scherp en bij de les. Om als startup verder te komen is geld of subsidie niet altijd de oplossing. Men bereikt veel meer door samen te werken, kennis uit te wisselen en van elkaar te leren.

ACTIE: Wij organiseren een Nieuwegeinse innovatie-dag. Een bijeenkomst waarin onze Nieuwegeinse bedrijven hun innovaties presenteren. Waarbij we ook in beeld gaan brengen welke specifieke gemeentelijke regelgeving innovaties in de weg staan. We nodigen daarbij ook scholieren uit het middelbaar en voortgezet onderwijs uit om ze op die manier te enthousiasmeren voor ondernemerschap en ze als toekomstige gebruiker kritisch mee te laten denken.

Dit kan er op middellange termijn toe leiden dat we indachtig de ruimtelijk-economische koers verbindingen kunnen leggen ter versterking van het healthcluster tussen Utrecht Science Park en omliggende gemeenten.

Een mooi voorbeeldproject is het project Power to X waarbij KWR Water Research Institute samenwerkt met Waternet, Aveco de Bondt/ Volker Wessels, Pitpoint, Stedin en Allied Waters Hier proberen partijen komende 2 jaar samen een zonneweide te realiseren waarmee het mogelijk wordt om met zon en regen zowel elektriciteit, waterstof, warmte en puur water duurzaam te produceren.

(verbinden nieuwe stijl)

Wij staan open voor alle nieuwe innovatieve vormen van verbinden. Daarvoor gaan wij de navolgende initiatieven ontplooiën:

ACTIE: Met vertrekkende bedrijven voeren wij exit gesprekken. Wij kunnen dan leren van hun overwegingen om onze stad te verlaten.

---

⁸ De Minister heeft onlangs een verlate invoering aangekondigd.

⁹ Een startup is een onderneming met een vernieuwend idee. Het product dat voortkomt uit dit idee, is zowel schaalbaar als herhaalbaar, mogelijk gemaakt door de nieuwste technologie. De toekomst van een startup is altijd onzeker, omdat vooraf niet bekend is wat klanten van het nieuwe product zullen vinden.

Een aantal ondernemers op Plettenburg hebben de koppen bijeengestoken en een gezamenlijke bijeenkomst met barbecue georganiseerd. Een mooi initiatief dat kan leiden tot meer kennisdeling en verbinding.

ACTIE: Bedrijfsbezoeken 2.0. Naast de gewone bedrijfsbezoeken initiëren wij "straatbijeekkomsten". Waarbij diverse bedrijven uit één straat onderling kunnen kennismaken en hun bedrijf kunnen pitchen.

ACTIE: Wethoudersspreekuur. De portefeuillehouder EZ houdt maandelijks in een woonwijk (vanwege ZZP'ers) of op een bedrijventerrein een inloopochtend waarbij bedrijven spontaan kunnen kennismaken, ideeën kunnen presenteren of problemen voorleggen. Wij promoten deze ochtenden actief. Vanzelfsprekend blijven wij openstaan voor ondernemers die ons uitnodigen voor een bedrijfsbezoek.

Bijlage 1 Doorlopen proces met stad en gemeenteraad

Bedrijfsbezoeken

- Om inzicht te krijgen wat leeft en speelt onder de ondernemers en werkgevers hebben wij diverse bilaterale gesprekken gevoerd. De gesprekken vonden zowel bestuurlijk als ambtelijk plaats.

Website

- De website www.ikbennieuwegein.nl/economischevisie is vanaf het begin van het traject geopend. Hierop kon iedereen informatie over de inhoud en planning vinden en stukken terugzoeken. Daarnaast stonden er diverse interviews op en berichten uit de pers.

Commissie SAM (8 februari 2017)¹⁰

- Bespreking *startnotitie Economische Visie (2017-028)*.
- Commissie gaf groen licht op de voorgestelde aanpak van het proces.
- Commissieleden deelden hun ambities en uitgangspunten op het onderwerp.

Werkshops met stad (ronde 1)

- Ondernemers, zorginstellingen, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, wijkplatforms en kennis- en onderwijsinstellingen waren uitgenodigd om in interactieve workshops mee te denken over de vraagstukken en thema's die in de economische visie thuis horen.
- De vijf sessies vonden plaats op 1,13,16,21 en 29 maart 2017.
- Resultaten staan op www.ikbennieuwegein.nl/economischevisie

Workshop met de stad (ronde 2 plenair)

- Dit betrof een gezamenlijke bijeenkomst waarin de deelnemers een terugblik kregen op ronde 1. De deelnemers konden reageren op de concept thema's.
- De sessie vond plaats op 18 april 2017.

---

¹⁰ Alle raadsstukken zijn te vinden via de site van de gemeente van de gemeente Nieuwegein. Het Raads Informatie Systeem (RIS) is te raadplegen via de link <http://ris.nieuwegein.nl/Home.aspx>

Commissie SAM (7 juni 2017) en raad (22 juni 2017)

- Bijbehorende stukken waren *Notitie thema's Economische Visie Nieuwegein (2017-191)* en de analyse *Werken in Nieuwegein; ontwikkeling, samenstelling en structuur van de werkgelegenheid 2006-2016*.
- Raad stelt de vier thema's geamendeerd vast.
- Raad vraagt in de uitwerking extra aandacht voor talentontwikkeling ter bevordering van de aansluiting op de arbeidsmarkt

Verdiepende gesprekken

- Wij hebben diverse verdiepende gesprekken gevoerd met deelnemers van de Economische kopgroep Nieuwegein.
- De gesprekken vonden plaats in de periode van juni 2017 en worden nog steeds gevoerd.
- De concept versie van de Economische Visie is aan de Economische Kopgroep Nieuwegein voorgelegd.

Inspraakperiode (2 weken)

- De inspraakperiode liep van 6 tot en met 20 september 2017.
- De ontwerp Economische Visie is ter inzage gelegd bij de balie van het stadhuis, gepubliceerd in de Molenkruier, op de gemeentelijke website, op de site www.ikbennieuwegein.nl/economischevisie en digitaal op het Gemeenteblad.
- Er zijn geen inspraakreacties ingediend.

Vaststelling door de Raad

- De raad heeft de Economische Visie Nieuwegein vastgesteld op 23 november 2017.
- Het bijbehorende raadsbesluit (2017-335) treft u aan in bijlage 2.

Bijlage 2 Raadsbesluit

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Nieuwegein;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 3 oktober 2017;

besluit:

1. De *Economische Visie Nieuwegein* vast te stellen met daarin als belangrijkste uitgangspunten opgenomen:
  - a. Het doel is werkgelegenheid te behouden en nieuwe werkgelegenheid aan te trekken.
  - b. Vanuit de visie dat de gemeente streeft naar een gezonde lokale economie waar iedereen aan kan meedoen.
  - c. Waarbij verbinding van partijen een belangrijk opgave vormt voor de gemeente.
  - d. Het de ambitie is om over 5 jaar een klanttevredenheidscijfer over het gemeentelijk ondernemersklimaat van 7,5 te krijgen.
  - e. Het Economisch Actieprogramma 2017-2022 de praktische invulling geeft aan de reeds door de raad vastgestelde thema's: de werknemer centraal, profileren, innoveren en het regionaal is het nieuwe lokaal.
2. De *Economische Visie Nieuwegein 2011-2015* (2011-127) in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 23 november 2017

J.S.Y. Houtman
griffier

F.T.J.M. Backhuijs
voorzitter

Bijlage 3 Deelnemers Economische Kopgroep Nieuwegein

De volgende personen en organisaties hebben deel uit gemaakt van de economische kopgroep Nieuwegein. Zij hebben op diverse momenten een waardevolle bijdrage geleverd aan deze visie.

Erica van Alfen	Read Shop
Marjolein van Alfen/ Ewoud Kervel	De Tweede Verdieping
Hildegard Assies	Urban Retail/ Binnenstadsmanager
Bert Baars	KBO
Aukje Bergsma	Anna van Rijn
Douwe Biesma	Antonius Ziekenhuis Nieuwegein
Ed de Boer	Wijknetwerk Fokkesteeeg
Simone Bos	Jutphaas Wonen
Ton Bothoff	Bedrijvensociëteit de Nieuwe/ directeur
	Verbindion
Sander Breugelmans	Prologis
Anouk Breunese	A&E Uitzendbureau
Vivian Broex/Mirjam Groenendijk	Zorgspectrum
Rob Esser	WIL
Christian van Denderen	Multicopy Nieuwegein
Erik van Dijk	Erikenhaar
Dennis Duiker	MOvector
Jessica Evers	Humanitas
Leo Fransen	Innovam
Jan Frederiks	Pauw bedrijven
Dennis Froon	Blömer accountants
Hennie van der Hijden	Schildersbedrijf Hennie van der Hijden
Nynke Joustra	MOvector
Martijn van der Knaap	BAM Wonen
Mark Meuleman	Gideon
John van Hesteren	Eeterie 03402
Dennis van Hilten	Van Wijk
Jan Theo Hoefakker	Pitpoint
Justin van Hooijdonk	Nieuwegeins Business Centre
Arthur Janssen	Vliet Jonge
Martijn Koenders	Pally Biscuits
Gabor Kovacsek	Wij 3.0
Wim Kippersluis	Installatiebureau Kippersluis bv
Marc van den Kieboom	Nomot
Ariane Kop	Stadstheater De Kom

Rob Laurensse	Ahold V
Pieter Leyssius	Rabobank Utrecht e.o.
Pauline van der Linden	Olympia uitzendbureau
Ella van Lingen	Reinaerde
Eric de Macker	CNV
Louis Marchal	Merwestein
Kees Mulder	Wijkpl. Zuilenstein/Huis de Geer/Blokhoeve
Annie van de Riet	NVM
Dick Ruijsenberg	SBBN
Kees Rutten	ROC Midden Nederland
Marcel Siermann	Wijknetwerk Jutphaas Wijkersloot
Arie Spek	Aspect Era Makelaars
Marcel Strijland	Down Under
Jeroen Suijkerbuijk	Kalliste woningbouwontwikkeling
Marcel Swaak	Mobilys
Wim van Vierssen	KWR Water Research Institute
Corry Vorst	Wijkplatform Stadscentrum Merwestein
Arnoud Wennekes	AOV-ZZP
Emile van Westing	Jumpsquare/Monkeytown

Bijlage 4 Toelichting op de thema's

De gemeenteraad heeft op 22 juni 2017 de vier thema's voor de Economische Visie vastgesteld. Hieronder de uitgebreide toelichting die de raadsleden destijds bij de stukken aantroffen.

Thema 1: De werknemer centraal

De werknemer centraal kwam verrassend naar boven drijven. Toen wij de sessies startten, leek het behouden en bereiken van meer werkgelegenheid het grote vertrekpunt. Maar in de gesprekken werden wij door de deelnemers erop geattendeerd dat het voor de komende jaren in de regio nog een hele opgave wordt om voldoende en goed opgeleide (voor ook technische) medewerkers te krijgen. De economie trekt aan in Nederland. Waarbij de regio Utrecht en de stad Utrecht tot de grote koplopers behoren. Dit leidt tot meer banen en een grotere vraag naar werknemers. En tegelijkertijd zet de vergrijzing ook door.

Het thema gaat ook over de **aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt** in een snel veranderende economie. Hoe kunnen scholen en ondernemers voortdurend snel schakelen om te kunnen blijven voldoen aan concrete behoeften? Een recent onderzoek van de Provincie Utrecht¹¹ onderbouwt dit resultaat uit de werksessies.

- Er is een toenemende vraag naar hoger opgeleiden in onze provincie door het verschuiven van de vraag naar hoog geschoolde arbeid.
- De Utrechtse arbeidsmarkt is volop in beweging. Centrale vraag voor werkgevers en onderwijs is dan ook hoe zij vroegtijdig kunnen inspelen op veranderingen en snel kunnen reageren.
- Er is een kwantitatieve mismatch tussen branches en werknemers. Studenten beschikken niet altijd over de juiste competenties, vaardigheden, werkervaring en opleiding.
- Diverse ondernemers geven aan dat er een tekort aan goed opgeleide studenten komt die "met hun handen kunnen werken".
- Studiekeizers (studenten) hebben objectieve en vroegtijdige arbeidsmarktinformatie nodig over het (regionaal) arbeidsmarktperspectief van opleidingen.
- Gedurende de sessies kwam ook regelmatig naar boven hoe werknemers en onderwijs nog met elkaar op zoek zijn naar de goede onderlinge verbindingen.
- Scholen gaven ook aan dat er door de vergrijzing de komende jaren ook veel docenten de arbeidsmarkt gaan verlaten.

---

¹¹ Provincie Utrecht: Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in het VMBO en MBO (Etil, januari 2017)

Een andere dimensie van dit thema is meer aandacht en zorg voor **“de kwetsbaren op de arbeidsmarkt”**. Economie is van iedereen en voor iedereen. Iedereen moet kunnen meedoen. In de sterk groeiende economie zijn alle handen noodzakelijk. Door diverse partijen wordt hier al hard aan gewerkt. Maar wat kunnen we binnen dit thema nog als aanvullende acties ontwikkelen? Hoe krijgen we meer begrip bij werkgevers dat werk voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt van het grootste (sociaal) belang is (Social Return on Investment)?

Een laatste niet onbelangrijk element van dit thema is het ontstaan van **“de nieuwe medewerker”** met een andere kijk op de verhouding tussen werk en privé. Diverse ondernemers brachten dit aspect onder de aandacht tijdens de sessies. “Het draait niet enkel meer om geld. Jongeren zijn niet altijd bereid om van een vak alle kneepjes te kennen. Ze willen het in een paar jaar onder de knie hebben en door naar de volgende baan”; zo stelde een deelnemer het. Dit aspect is onlangs nog onderzocht door de Universiteit Utrecht en de recruiter Young Capital. Het betrof hier een internationaal arbeidsmarktonderzoek naar de mindset van millennials (geboren vanaf 2000) op het gebied van werk¹².

Ook het “nieuwe werken” speelt hierbij een rol. Thuiswerken of plaatsonafhankelijk werken in ruimte en tijd is geen hype meer maar maakt deel uit van hoe werken de komende jaren opnieuw vorm wordt gegeven.

Het betekent feitelijk dat er meer “moeite” gedaan moeten worden in de toekomst om als werkgever aantrekkelijk te blijven.

Thema 2: Regionaal is het nieuwe lokaal

Regionaal is het nieuwe lokaal gaat over lokaal samenwerken en regionaal samenwerken. Dit vanuit het gegeven dat onze dagelijkse leefomgeving zich niet alleen meer afspeelt op buurt- en straatniveau. Voor de meeste mensen is de regio het meest voorkomende schaalniveau waarop wordt gewoond, gewerkt, gerecreëerd, geleerd en zorg wordt verleend. Met andere woorden: je verricht deze activiteiten vaak in diverse plaatsen en gemeente Deze regionalisering van economische activiteiten is al enige decennia bezig en wint nog steeds aan betekenis. Bij succesvolle regio's in Nederland gaat het niet om één grote stad maar vooral om een netwerk van dichtbevolkte en kleinere steden omdat daar de zogenaamde ‘agglomeratievoordelen’ het beste kunnen ontstaan¹³.

Dat de regio Utrecht succesvol opereert wordt geïllustreerd door het feit dat de regio Utrecht Europees gezien opnieuw in de top staat van de meest concurrerende regio's.

---

¹² De New Generation Recruitment Guide 2017-2018 (Universiteit Utrecht en Young Capital, persbericht 20 april 2017)

¹³ Maak Verschil; krachtig inspelen op regionaal-economische opgaven (Studiegroep Openbaar Bestuur in opdracht van Ministerie van BZK, 2016)

Op een gedeelte tweede plaats na Londen.¹⁴ De index is tot stand gekomen op basis van meer dan 70 indicatoren. Deze hebben betrekking op onderwerpen zoals innovatie, bereikbaarheid, digitale infrastructuur, onderwijs, gezondheid en arbeidsmarkt. Dit zijn voordelen die ontstaan door samen te werken, van elkaar te leren, slim kansen te benutten en elkaar te vertrouwen. Doordat men als regio op de juiste geografische nabijheid van elkaar zit, werkt dit op dit schaalniveau het best.

In de werksessies zagen we dat iedereen zich bewust is van onze regionale leefomgeving, maar dat het dagelijkse handelingsperspectief vaak nog lokaal gericht is. Het lijkt er ook op alsof er voor wat betreft het regionaal samenwerken als ondernemer, onderwijs- en kennis instellingen geen sprake is van onwil maar eerder onmacht. Niet iedereen is bekend met de Economic Board Utrecht (EBU) en wat dit voor onze ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen concreet kan betekenen. De contacten "in de regio" zijn voor sommige deelnemers heel bekend. Voor anderen juist weer ver weg.

Deelnemers van de werksessies gaven aan dat een keuze voor een complementaire economische regio het meest verstandig zou zijn. Daarvoor is dan wel wederzijds commitment in de regio noodzakelijk, want je stelt je kwetsbaar op en maakt je afhankelijk van anderen. Daarmee wordt een belangrijk uitgangspunt van de Ruimtelijk Economische Koers (U10 Regio) feitelijk ondersteund. Een mooi voorbeeld is de segmentering van WO en HBO onderwijs in Utrecht stad. En de MBO opleidingen in de diverse vestigingen in Nieuwegein.

Opgave voor het vervolg is hoe we de ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen meer regionaal kunnen laten verbinden. Wellicht kunnen we diverse regionale/EBU-activiteiten lokaal vertalen en op Nieuwegeinse schaal met Nieuwegeinse bedrijven, onderwijs en kennisinstellingen uitvoeren. Er ligt ook een verbinding met het volgende thema: profileren.

Thema 3: Profileren

"**Profileren** is positioneren" zo gaf één van de deelnemers van de werksessies aan. De trend is dat ook gemeenten onderscheidend én complementair moeten zijn¹⁵. Termen die veelal langskwamen waren het hoge "handen uit de mouwen-gehalte" van onze stad. Ook de behoefte aan een visie voor het nú en niet voor het straks kwamen geregeld ter sprake.

Bereikbaarheid werd ook veelvuldig genoemd tijdens de werksessie. Het onderzoek van bureau Buhrs in het kader van de motie Citymarketing heeft dit ook al bevestigd dat in de ogen van ondernemers *de centrale ligging* en *de goede bereikbaarheid* per auto en OV en *betaalbaarheid van het vastgoed* een zeer belangrijke kwaliteit zijn van onze stad.

---

¹⁴ The EU Competitiveness Index 2016 (European Commission, WP 02/2017)

¹⁵ Ontwerp Ruimtelijk-economische Koers U10 (U10, april 2017)

Tijdens de werksessies zijn ook expliciet zorgen geuit over het op orde houden van de kernkwaliteit bereikbaarheid. Daarvoor ziet men een expliciete rol voor de overheid. Niet onterecht zo blijkt uit een recente rapportage van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu over de bereikbaarheid van de Randstad na 2030. Het verkeer op de weg en het spoor zal de komende decennia nog veel drukker worden. Het personenvervoer groeit vooral in, rond en tussen de grote steden.

“Logistieke hotspot” zo werd Nieuwegein door diverse deelnemers aangeduid¹⁶. Was eerst Plettenburg een belangrijke logistiek werkgever. We zien de laatste jaren dat er in toenemende mate grootschalige en landelijk opererende namen zich vestigen op bedrijventerrein Het Klooster. Vooral op het gebied van de distributie voor de supermarkten mag Nieuwegein al een groot palet aan logistieke bedrijven huisvesting bieden.

Denk aan Albert Heijn en sinds kort Picnic. Daarnaast is er concrete belangstelling van JUMBO supermarkten om een groot Distributiecentrum op bedrijventerrein de Liesbosch aan de A12 te realiseren. Maar ook voor diverse e-commerce bedrijven (DHL, Apple) is Nieuwegein een ideale uitvalsbasis. Hier komt de centrale ligging, de bereikbaarheid en betaalbaarheid goed bijeen. Het laat ook zien hoe belangrijk het is dat deze kernkwaliteiten goed worden bewaakt.

Zorg, tenslotte, werd ook veel genoemd als belangrijk profileringspunt voor onze stad. Met als prominent partijen het St. Antonius Ziekenhuis en Zorgspectrum. De zorg staat voor nieuwe uitdagingen. Er is sprake van toenemende vergrijzing, de kosten van de zorg krijgen steeds meer de aandacht en er is sprake van een zoektocht naar innovatie binnen de zorg. Tijdens de werksessies is als concreet uit werken voorbeeld de combinatie tussen **zorg en logistiek** genoemd. Dit willen wij nog nader verkennen met het Antonius Ziekenhuis.

Economische ambassadeurs. Dat zijn onze ondernemers. In de werksessies is aangegeven dat we als gemeente bij onze promotie en acquisitie van “Economisch Nieuwegein” onze ambassadeurs moet inschakelen. Waarbij vooral het **Midden- en Kleinbedrijf**¹⁷ voor het voetlicht kan worden gebracht. Daarbij is wel aangegeven dat we elkaar nog beter moeten leren kennen en begrijpen zodat we weten wat een ieder doet en kan. “Investeer in excellente dienstverlening en onderlinge contacten” zo werd gezegd door een deelnemer. Mensen maken het verschil!

Hiermee is de conclusie dat uit de werksessies is gebleken dat de Economische Visie ook uitspraken hoort te gaan doen over de profilering van Economisch Nieuwegein kan worden opgepakt. Dat Nieuwegein zich best scherper en trotser mag profileren als een stad met centrale ligging, goede auto en OV- bereikbaarheid, ondernemersbewustzijn en daarmee uitermate geschikt is als logistieke hotspot!

---

¹⁶ Ook in een recente rapportage van makelaarsorganisatie Colliers International wordt o.a. Nieuwegein als zodanig aangeduid (Logistic Barometer, april 2017)

¹⁷ Dit is tot 100 werkzame personen.

Thema 4: Innoveren

Innovatie is een breed en veel gebruikt begrip in de werksessies. Maar feitelijk was de rode draad dat het ging om het aanpassen aan veranderende omstandigheden. Zoals de grote economische trends: energietransitie, mobiliteit, internet of things¹⁸, de zorg en het klimaat. Maar ook het zien van kansen, het mogen maken van fouten, het zoeken naar verbeteringen en verbindingen. En van elkaar leren.

Uit een recent onderzoek van Pantei¹⁹ blijkt dat Nieuwegein aardig goed scoort. Nieuwegein bezet binnen de Provincie plek 4 na Utrecht (Utrecht Science Park) Amersfoort en De Bilt. Al zijn de verschillen met de groep gemeenten er achter klein. Binnen de provincie zijn de verstedelijkte gebieden het meest innovatief. Nabijheid van een stedelijk milieu gaat kennelijk samen met een concentratie van innovatie bedrijven. De al eerder bij thema 2 (regio) genoemde agglomeratievoordelen spelen daarbij een rol.

Voor de hogere score in onze stad lijken vooral de grote bedrijven als het Sint Antonius Ziekenhuis en KWR verantwoordelijk. Maar mogelijk zit er ook veel innovatiekracht in kleinere nog onbekende bedrijven in onze stad. Wellicht is het waard dit nog eens uit te laten zoeken.

Een leven lang leren behoort ook bij innoveren. Vanuit de doelstelling om de kenniseconomie te verbeteren zet de overheid in op "leven lang leren". Nederland scoort vergeleken met andere EU-lidstaten hoog op deelname aan een leven lang leren. Een kanttekening hierbij is wel dat naast formele bedrijfsopleidingen maar liefst 96% van alle leeractiviteiten uit informeel leren op het werk bestaat. Verder werkt de groeiende flexibilisering waarschijnlijk remmend op het opleiden van werknemers door werkgevers²⁰.

"Daarnaast is er ook de technologische trend van **upgrading**. Upgrading betekent een toename van de opleidingseisen doordat automatisering, toenemende complexiteit van het werk en flexibilisering steeds andere competenties en vaardigheden van de werknemer vragen. De werkgelegenheid daalt voor beroepen voor middelbaar opgeleiden en groeit voor beroepen voor hoger opgeleiden. De verwachting is dat de stijging van de werkgelegenheid aan de bovenkant doorzet en dat dit vooral ten koste gaat van de werkgelegenheid in het middensegment. Op lager niveau zal juist een stabilisatie of zelfs toename van de werkgelegenheid optreden²¹." Er kan mogelijk ook verdringing van laag opgeleide banen door middelbaar opgeleiden komen.

---

¹⁸ Een voorgestelde ontwikkeling van het internet, waarbij alledaagse voorwerpen zijn verbonden met het netwerk en gegevens kunnen uitwisselen

¹⁹ Utrecht innoveert in 2016; Hoe innovatief zijn bedrijven in de provincie Utrecht? (Panteia in opdracht van provincie Utrecht, 13 februari 2017)

²⁰ Provincie Utrecht: Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in het VMBO en MBO (Etil, januari 2017)

²¹ Zie 13

Voor Nieuwegein is dit een belangrijk constatering die ook in de werksessies aan de orde kwam: Nieuwegein heeft ten opzichte van zowel Nederland als de Provincie Utrecht een relatief meer middelbaar en laag opgeleide beroepsbevolking!

Innovatie gaat over **duurzaamheid**. Nieuwe vormen van mobiliteit. Of innovatieve vormen van bouwen. Zoals CO-2 vriendelijk beton waarbij sprake is van energiebesparing in het productieproces, het efficiënt gebruik van materialen en het gebruik van duurzame energie.

Innovatie is ook vertrouwen geven en beperkingen in **regelgeving** voorkomen. Gemeenten moeten blijven streven naar beperking in (ruimtelijke) regelgeving en optimale dienstverlening om startende ondernemers te stimuleren. Fouten maken en nog geen strak omljnd plan hebben horen vaak bij deze creatieve fase. De gemeente moeten zich hier meer van bewust zijn, zo gaven de deelnemers aan de werksessies ook aan.

Kortom innoveren heeft vele dimensies. Het is een belangrijk thema. Het kwam nadrukkelijk aan de orde in de diverse werksessies. In de verdere uitwerking van de Economische Visie Nieuwegein worden de maatregelen uitgewerkt om het innovatieve ondernemersklimaat van Nieuwegein te behouden en te versterken.